

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelman laadinta

Sonkajärven kunnan tilinpäätösennuste vuodelle 2026

Sonkajärven kunnan vuoden 2026 talousarvio on laadittu 600 t€ ylijäämäiseksi. Kesäkuussa 2026 toimintatuotoista on toteutunut 59,9 %, toimintakuluista 45,1 % ja toimintakatteesta 42,5 %. Verotulokertymä on yhteensä 48,9 %. Tuloverosta on toteutunut 53,3 % ja yhteisöverosta 64,1 %. Kiinteistöverot maksetaan loppuvuonna. Valtionosuuksien toteuma on 50,0 %. Rahoitustuotot ja -kulut ovat toteutuneet talousarviota paremmin, toteumaprosentin ollessa 121,3 %.

Kesäkuussa 2026 vuosikatteen toteuma on 128,5 % eli 2,0 milj. euroa. Tilikauden tulos on 1,3 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 1,5 milj. euroa. Tilikauden 2026 tuloksen ennakoidaan ylittävän talousarvion

Kehys talousarviovuodelle 2027 ja taloussuunnitelmavuosille 2028-2029

Taloussuunnitelman laadinnan lähtökohtana toimii kuntastrategia sekä toimintaympäristön muutostekijät.

Peruspalvelujen hintaindeksin mukaisesti toimintakulujen ennakoidaan nousevan seuraavasti:

2027	3,5 %
2028	3,6 %
2029	2,8 %

Julkisen talouden suunnitelman mukaisesti toimintatuottojen ennakoidaan nousevan vuosittain 1 %:in.

Kuntaliiton veroennustekehikon 6/2026 mukaan kunta tulee suunnitelmakaudella saamaan verotuloja seuraavasti:

TILIVUOSI	2024	2025	2026**	2027**	2028**	2029**
Verolaji						
Kunnallisvero	5 438	5 173	5 585	5 383	5 524	5 629
<i>Muutos %</i>	3,4	-4,9	8,0	-3,6	2,6	1,9
Yhteisövero	1 560	1 721	2 026	2 162	2 284	2 368
<i>Muutos %</i>	-13,5	10,3	17,7	6,7	5,6	3,7
Kiinteistövero	1 152	1 172	1 125	1 151	1 151	1 151
<i>Muutos %</i>	11,2	1,7	-4,0	2,3	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	8 149	8 066	8 736	8 696	8 959	9 148
<i>Muutos %</i>	0,6	-1,0	8,3	-0,5	3,0	2,1

Kuntaliiton valtionosuusennusteen 6/2026 mukaan kunnan valtionosuus vuonna 2027 tulee olemaan 4,6 M€.

Rahoitustuottoja on budjetoitu talousarvioon 600 t€. Poistoiksi arvioidaan noin -1,3 M€ vuosittain.

Taloussuunnitelmaraaami

Taloussuunnitelmaraaami löytyy liitteestä 1 Raamilaskelma: Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028–2029. Toimielinkohtaiset toimintakatteet löytyvät liitteestä 2 Toimintakate toimielimittäin.

Raami on nettoraami (toimintatuotot – toimintakulut = toimintakate). **Talousarvioehdotus on sovitettava annettuun raamiin.**

Talousarvioraamia voidaan joutua muuttamaan talousarvioprosessin edetessä, mikäli verotulo- ja valtion-osuusennusteet muuttuvat merkittävästi.

Henkilöstökulut

Vakinaisen henkilöstön ajantasaiset palkkakustannukset vuodelle 2026 on tallennettu valmiiksi budjetointiohjelmaan. **Palkkojen nousuksi ennakoidaan 3,5 %, minkä ohjelma huomioi automaattisesti.** Toimielimien/tulosalueiden esihenkilöiden tulee tarkistaa tiedot järjestelmästä ja tarvittaessa korjata ja täydentää tietoja henkilöpalkat -välilehdellä.

Toimielimien/tulosalueiden esihenkilöiden tulee täydentää luottamushenkilöiden, tuntipalkkaisten ja määräaikaisten työntekijöiden palkkakustannukset budjetointijärjestelmään Muut palkat -välilehdellä. **Näiden henkilöiden osalta esihenkilöiden tulee itse huomioida 3,5 %:in palkkojen nousu.**

Budjetointiohjelma laskee automaattisesti sosiaalivakuutusmaksut, jotka on arvioitu tällä hetkellä seuraavasti:

	Tili	% palkoista
Työnantajan palkkaperusteinen maksu (KuEL)	4100	17,26
Opettajien eläkevakuutus1	4103	17,10
Sairausvakuutusmaksut	4151	1,91
Työttömyysvakuutusmaksu	4160	1,07
Tapaturmavakuutusmaksu	4170	1,0
Taloudellinen tuki	4175	0,03

1.1.1970 ja sen jälkeen syntyneet ns. uudet opettajat ovat KuEL:n piirissä

Sosiaalivakuutusmaksut voivat muuttua talousarvioprosessin aikana.

Jos kustannuspaikalle arvioidaan tulevan sairaus- tai tapaturmavakuutuspäivärahoja (4230, 4240), on nämä luvut tallennettava miinusmerkkisinä Muut palkat -välilehdellä.

Vuonna 2023 tuli voimaan tasausmaksu, joka jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin. Vuonna 2027 tasausmaksun arvioidaan Sonkajärven kunnan osalta olevan 205 472,40 euroa. KEVA vahvistaa lopullisen tasausmaksun vuodelle 2027 joulukuussa 2026 ja se voi poiketa em. summasta. Tasausmaksu jyvitetään taloushallinnon työnä.

Työterveyshuollon palveluntuottajan laskut kirjataan kokonaan henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle. Vuosittain kaikki henkilöstöhallinnon menot (mukaan lukien työterveyshuollon menot, joista vähennetään Kelalta saatava korvausosuus) vyörytetään kustannuspaikoille palkansaajien lukumäärän suhteessa samalla tavoin kuin palkanlaskenta. Tästä syystä budjetoijien ei tarvitse varata määrärahoja terveyspalveluihin henkilöstön työterveyshuoltoa varten.

Toimintakulut ja toimintatuotot

Toimintakulujen kehitykseksi arvioidaan peruspalvelujen hintaindeksin mukaisesti:

2027	3,5 %
2028	3,6 %
2029	2,8 %

Toimintakulut budjetoidaan annetun määrärahan puitteissa huomioiden sisäiset kulut. Toimintakuluja ei saa alibudjetoida. **Esihenkilöiden tulee toimintakuluja budjetoidessaan huomioida ennakoitu 3,5 %:in kulujen nousu vuonna 2026. Suunnitelmavuosille ohjelma korottaa kuluja automaattisesti peruspalvelujen hintaindeksin mukaisesti.**

Toimintatuottojen arvioidaan nousevan 1 % vuosittain. Toimintatuottoja ei saa ylibudjetoida. **Esihenkilöiden tulee toimintatuottoja budjetoidessaan huomioida ennakoitu 1 %:in toimintatuottojen nousu vuonna 2027. Suunnitelmavuosille ohjelma korottaa tuottoja automaattisesti 1 %:in vuosittain.**

Toimielimet eivät syötä budjetointijärjestelmään vyörytyseriä, poistoja, sisäisiä vuokria eivätkö muita sisäisiä eriä. Kyseisten kuluerien syöttämisestä vastaa taloushallinto.

Toiminta- ja taloussuunnitelman tekstiosio

Tavoitteiden asettamisessa keskeisimpänä lähtökohtana on voimassa oleva kuntastrategia 2030 sekä voimassa oleva taloussuunnitelma 2026–2028.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Riskienhallinta kytkeytyy talousarvioprosessiin, ja se tehdään Sonkajärven kunnan riskienhallintaohjeen mukaisesti. Sisäisen valvonnan painopistealueet tulevalle talousarviovuodelle dokumentoidaan talousarviokirjaan johtoryhmän toimesta.

Investoinnit

Investointisuunnitelman 2027–2029 lähtökohtana toimii voimassa oleva taloussuunnitelma, johon tehdään tarvittavat muutokset talousarviovalmistelun aikana.

Investointisuunnitelman valmistelusta vastaa tekninen toimi, joka toimittaa investointisuunnitelman tämän ohjeen mukaisesti kunnanhallitukselle. **Investointisuunnitelman 2027 raami on -1,3 M€.** Raami on nettoraami (sisältää sekä menot että tulot).

Investointiosaan otetaan hanke tai hankinta, jonka arvonlisäveroton kustannusarvio on vähintään 10 000 euroa. Investointiosan sitovuus määritellään siten, että nettokustannusarvioltaan 100 000 euroa tai sen ylittävät hankkeet ovat yksinään sitovia valtuustoon nähden. Alle 100 000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittäin ja hankeryhmittäin. Investointien aiheuttamat käyttömenojen lisäykset/vähennykset on esitettävä investointien perusteluosassa.

Aikataulu

Talousarvioesitykset (käyttötalous- ja investointiosa) on toimitettava perusteluineen ja tavoitteineen kunnanhallitukselle **2.10.2026 mennessä.**

Liitteet

Liite 1. Raamilaskelma: Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028–2029
Liite 2. Toimintakate toimielimittäin

Liite 1. Raamilaskelma: Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2028

TULOSLASKELMA (1 000 €)	TP 2025	TA 2026 muutettu	TA 2026 ennuste	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	2 642	2 221	2 400	2 424	2 448	2 473
Toimintakulut	-13 161	-14 726	-14 000	-14 813	-15 346	-15 776
Toimintakate	-10 509	-12 505	-11 600	-12 389	-12 898	-13 303
Verotulot	8 066	8 450	8 736	8 696	8 959	9 148
Valtionosuudet	2 515	5 085	5 085	4 645	4 784	4 880
Rahoitustuotot ja kulut	595	523	523	600	600	600
Vuosikate	3 367	1 553	2 744	1 552	1 445	1 325
Poistot ja arvonalentumiset	-1 279	-1 346	-1 346	-1 305	-1 271	-1 298
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	2 088	207	1 398	247	174	27
Poistoeron muutos	-298	400	400	370	342	320
Varausten muutos	660		340			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 450	607	2 138	617	516	347

Liite 2. Toimintakate toimielimittäin

Toimintakate toimielimittäin (1000 €)	TP 2025	TA 2026 muutettu	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Keskusvaalilautakunta	-11	0	-10	0	-15
Tarkastuslautakunta	-25	-41	-40	-42	-43
Kunnanhallitus	-3 166	-3 697	-3 685	-3 776	-3 890
Sukevan aluelautakunta	-97	-99	-109	-101	-104
Sivistyslautakunta	-7 506	-8 384	-8 268	-8 563	-8 822
Tekninen lautakunta	296	-283	-277	-289	-298
Toimintakate yhteensä	-10 509	-12 504	-12 389	-12 771	-13 172